

דילמא ר' יהודה וחסורי מחסרא וכו'. תימה לדין זה נשום מקום דקאמר חסורי מחסרא ולאוקמי אליבא דחד תנא ועוד לוקמיה כר' יוסי וצלה חסורי מחסרא. וי"ל משום דלקמן פסקינן כר' יהודה לכן ניהא לאוקמיה אליבא דר' יהודה: **אבל בשאר מצות יצא** וא"ת הא לעיל אמר דשאר מצות

לפינן מק"ש כגון תרומה ומגילה וזכרת המזון. וי"ל דרז יוסף פליגי אסוגיא דלעיל: **בין הדבקים**. רבא אלפס מוסיף כגון וזרה אף דאס לא יתן ריוח אז נראה כמו וזרף וכן מוסיף ורליקס אומן וזכרתס את ועשייתס את שניך ליתן ריוח בין מ"ס שצסוף מינה לאל"ף שצתחלת מיצה שאתרי וכן ואו לריך להמין וי"ן של מזכרו שלא ישמע ש"ן למען שיהיה לנו שטר מצות ואין לנו לעשו' ענ מנת לקבל פרס: אהלים

תורה אור השלם

1. ויזדרז משה ויהפגים הקליים אל כל ישראל לאמר קצבת ושמע ישראל היום הזה נתיית ליום י"ז אלדקי:
2. לעלוקה שתי בנות הב הב שלוש הדג לא תשבענה ארבע לא אמרו דוק: שאול ועצר רחם ארץ לא שבעה מים וגש לא אמרו דוק: משלי ל טו-טז וכתבתם על קמזות ביקר ובעשירי:
3. דברים כו ט
4. וכתב את האלת האלה הבהן בספר ומזח אל מי הקורים: במדבר ה כג
5. בפרש שדי מלכים קה תשלג בצלמון:

רבינו הגנאל

תני רב עובדיה קמיה דרבא ולמדתם שיהא למודך תם שיתן ריוח בין הדבקים. ורבי' דאם לא נתן ריוח בין הדבקים הללו יצא. דהא תנן קרא ולא דקדק באותיותיה יצא. מיהו ערף טפי המדקדק. דהא אמר עלה מאן דקאי קרית שמע באותיותיה מצננין לו גיהנם. הא מילתא מגרא היה וקרא סימנא בעמא הוא. פי' אפי' רשע שנתחייב ירידה בגיהנם אם יש בידו וכות וז שהיה קורא את שמע באותיותיה, מצננין לו אור גיהנם ומרויחין לו (מו) שירי השריפה. וזכורין את שמע. קימא לן כר' יהודה דאמר לא שהיו כורכין שמע ישראל עם יאבהב את י"י אלא לעולם מפסיקין היו, נאלא שלא היו? אומרם ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ומאי כורכין דקתני דלא היו מפסיקין בדבר אחר בין שמע לזאהבת את י"י. ואנן מאי טעמא אמרי ליה, כי הא דרדוש ר' שמעון בן פוי וקרא יעקב אל בני וגו', ולמד שביקש יעקב אבינו לגלות לבניו הקין ונתחלקה השכינה הימנו. אמר דילמא חס ושלום פסול יש מטיחוס, כאבהרם יציא ממנו ישמעאל וכיצחק יציא ממנו עשו. והן פתחו כולם ואמרו שמע ישראל יי' וכו', כיון ששמע להם כך פתח הוא ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, התקינו במקום שאין בו מינים אומרים בחשאי, ובמקום שיש בו מינים אומרים אותו בקול רם.

דילמא ר' יהודה וחסורי מחסרא וכו'. תימה לדין זה נשום מקום דקאמר חסורי מחסרא ולאוקמי אליבא דחד תנא ועוד לוקמיה כר' יוסי וצלה חסורי מחסרא. וי"ל משום דלקמן פסקינן כר' יהודה לכן ניהא לאוקמיה אליבא דר' יהודה:

דילמא רבי יהודה היא ולכתחלה הוא דלא הא דיעבד שפיר דמי לא ס"ד דקתני חרש דומיא דשוטה וקמן מה שוטה וקמן דיעבד נמי לא אף חרש דיעבד נמי לא ודילמא הא כדאיתא והא כדאיתא ומו מצית לאוקמה כרבי יהודה והא מדרקתני סיפא רבי יהודה מכשיר בקמן מכלל דרישא לאו רבי יהודה היא ודילמא כולה ר' יהודה היא ותרי גווי קמן וחסורי מחסרא והכי קתני הכל כשרין לקרות את המגילה חוץ מחש"ו בד"א בקמן שלא הגיע לחנוך אבל קמן שהגיע לחנוך אפילו לכתחלה כשר דברי רבי יהודה שרבי יהודה מכשיר בקמן במאי אוקימתא כר"י ודיעבד אין לכתחלה לא אלא הא דתני ר"י בריה דר' שמעון בן פוי חרש המדבר ואינו שומע תורם לכתחלה מני לא ר' יהודה ולא ר' יוסי אי ר' יהודה דיעבד אין לכתחלה לא אי ר' יוסי דיעבד נמי לא אלא מאי ר' יהודה ואפילו לכתחלה נמי אלא הא דתניא ב' לא יברך אדם ברכת המזון בלבו ואם בירך יצא מני לא ר' יהודה ולא ר' יוסי אי רבי יהודה הא אמר אפי' לכתחלה נמי ואי ר' יוסי הא אמר אפי' דיעבד נמי לא לעולם ר' יהודה היא ואפילו לכתחלה נמי ולא קשיא הא דידיה הא דרביה דתניא א"ר יהודה משום ר' אלעזר בן עזריה הקורא את שמע צריך שישמע לאוזנו שנאמר שמע ישראל אמר לו ר' מאיר הרי הוא אומר אשר אנכי מצוך היום על לבבך אחר כונת הלב הן הן הדברים השתא דאתית להכי אפי' תימא ר' יהודה כרביה ס"ל ולא קשיא הא ר' יהודה הא רבי מאיר א"ר חסדא אמר רב שילא "הלכה כרבי יהודה שאמר משום רבי אלעזר בן עזריה והלכה כרבי יהודה וצריכא דאי אשמעינן הלכה כר' יהודה הוה אמינא אפילו לכתחלה קמ"ל הלכה כר' יהודה שאמר משום ר' אלעזר בן עזריה ואי אשמעינן הלכה כרבי יהודה שאמר משום ר' אלעזר בן עזריה הוה אמינא צריך ואין לו תקנה קמ"ל הלכה כרבי יהודה אמר רב יוסף מחלוקת בק"ש אבל בשאר מצות דברי הכל לא יצא דכתיב יהסכת ושמע ישראל מייתיבי לא יברך אדם ברכת המזון בלבו ואם בירך יצא אלא אי אתמר הכי אתמר אמר רב יוסף מחלוקת בק"ש דכתיב שמע ישראל יאלב בשאר מצות דברי הכל יצא והכתיב הסכת ושמע ישראל ההוא בדברי תורה כתיב: קרא ולא דקדק באותיותיה: א"ר טבי א"ר יאשיה הלכה כדברי שניהם להקל: וא"ר טבי א"ר יאשיה מאי דכתיב שלש הגה לא תשבענה שאול ועוצר רחם וכי מה ענין שאול אצל רחם לומר לך מה רחם מכניס ומוציא אף שאול מכניס ומוציא והלא דברים ק"ו ומה רחם שמכניסין בו בחשאי מוציאין ממנו בקולי קולות שאול שמכניסין בו בקולי קולות אינו דין שמוציאין ממנו בקולי קולות מכאן תשובה לאומרים אין תחיות המתים מן התורה: תני ר' אושעיא קמיה דרבא וכתבתם הכל בכתב אפילו צואות א"ל דאמר לך מני ט"ר' יהודה היא דאמר גבי סוטה אלות כותב צואות אינו כותב מהותם הוא דכתיב וכתב את האלות האלה אבל הכא דכתיב וכתבתם אפי' צואות נמי אטו טעמיה דר' יהודה משום דכתיב וכתב טעמיה דר' יהודה משום דכתיב אלות אלות אין צואות לא אצטרך סד"א נילף כתיבה כתיבה מהתם מה התם אלות אין צואות לא אף הכא נמי צואות לא כתב רחמנא וכתבתם אפי' צואות: תני רב עובדיה קמיה דרבא ולמדתם שיהא למודך תם שיתן ריוח בין הדבקים עני רבא בתריה כגון על לבבכם בכל לבבך ככל לבבכם עשב בשדך ואבדתם מהרה הכנף פתיל אתכם מארץ א"ר חמא ברבי חנינא דכל הקורא ק"ש ומדקדק באותיותיה מצננין לו גיהנם שנאמר בפרש שדי מלכים בה תשלג בצלמון אל תקרי בפרש אלא בפרש אל תקרי בצלמון אלא בצלמות: ואמר רבי חמא ברבי חנינא למה נסמכו אהלים

מדיפא ר' יהודה. דקמני ר' יהודה מכשיר בקמן: ודילמא כולה ר' יהודה היא וחסורי מחסרא והכי קתני הכל כשרין לקרות את המגילה חוץ מחש"ו. והא כדאיתא והא כדאיתא: צד"א. דקמן לכתחלה לא בקמן שלא הגיע לחנוך אצל הגיע לחנוך כגון בן תשע וכן עשר כדלמרינן ציומא פרק צמרא ר' פב.): **צמאי אוקימתא**. למתנימין דמגילה: **כר' יהודה**. ואשמעת לן דכי אמר ר' יהודה בק"ש יאל דיעבד קאמר ולא לכתחלה: **אלא הא דתני כו' פורס**. ואע"פ שהוא לריך לנכך ואין אזני שומעות מני: **אלא מאי**. צעית למימר דר' יהודה היא דק"ש אפי' לכתחלה קאמר כי היכי דתיקו הא דר' יהודה צריה דר' שמעון בן פוי אלציה והאי דלפליגו דיעבד להודיען כמו דר' יוסי: **אלא הא דתניא כו' מני: לעולם ר' יהודה** (ב) **אפי' לכתחלה מכשיר**. ודמגילה רבי יוסי היא ואפי' דיעבד מני פסיל והא דמורס לכתחלה ר' יהודה והא דזכרת המזון דרביה הוא דאמר ר' יהודה משום רבי אלעזר בן עזריה לריך להשמיע לאוזנו והאי לישאל לכתחלה משמע אכל דיעבד יאל: **הספא דאסיס לפי**. דאשמעתן הא פלוגתא דר"מ: **אפי' סימא ר' יהודה**. דאמר בק"ש יאל דיעבד אין לכתחלה לא ומתני' דמגילה לכתחלה היא דפסלה למרש ור' יהודה היא והא דזכרת המזון נמי ר' יהודה היא ודקא קשיא לך הא דר"י צריה דר' שמעון בן פוי מני ר"מ היא דמכשיר לכתחלה: **הלכה כר' יהודה**. דק"ש שלא השמיע לאוזנו יאל: **הוה אמנא**. דר' יהודה לכתחלה נמי אמר והאי דלפליג דיעבד משום דרבי יוסי: **ואין לו תקנה**. אפילו דיעבד: **צשאר מצות**. ככל הצרכות: **ההוא**. הסכת ושמע דרברי תורה כתיב כדלמרי' צפ' הרוחא (לקמן ג): **כתמו עמכס על דרבי תורה: ולא דקדק**. שמגמגס: **הלכה דרבי שניהם להקל**. הלכה כר' יהודה דלא צעי שמיעה והלכה כר' יוסי דלא צעי דקדוק: **שאול ועוצר רחם**. פסוק הוא צספר משלי שלש הגה לא שצבענה: **רחם מכניס**. הזרע ומויאל: **הולד: שאול**. קצר: **שמכניסין בו בקולי קולות**. של בני ומספד: **וכתבתם**. שמהל כתיבה תמה ושלמיה: **ואפילו לואוס**. שצפרסה כגון וקשרתם וכתבתם לריך לכתוב צתפליין ומזוזות: **דאמר לך מני**. הא דאצטרך ליה קרא לרבות לואות לכתובה: **רבי יהודה היא**. דשמעינן גבי כתיב ציה וכתבתם אלא וכתב דאמר אלות אין לואות לא כגון והצביע אותה הכהן ואמר הכהן דתנן (סוטה ד' ז). רבי יהודה אומר כל עצמו אינו כותב אלא יתן ה' אותך לאלה ולשבעה: **משום אלה**

הוא. דמשמע מיעוטא הא לא כתיב מיעוטא הוה משמע כולה מלתא מוכתב והכא דליכא מיעוטא למה ליה לרבינויהו מוכתבתם: **בין הדבקים**. תיבות המדובקות זו בזו אם אינן מפרידן כשהתיבה השניה מתחלת צלות שהתיבה שאלפניה נגמרת הוא קורא אותן שתי אותיות צלות אחת אם אינו מתעסק ליתן ריוח ציניהן כדמפרש רבא: **בפרש שדי**. אם תפרש שדי ותצדיל תיבות של מלכות שמים מלכים אשר צה מלכים ימלוכו תשלג ותצנן לך את כל המות: אהלים

(א) [מגילה יט: ג]. (ב) [עירובין מט. יומא סא: יבמות ט. גיעין ט. מ. מיר מו: היריות ט. וע' גיעין טו: ג]. (ג) [מגילה כג, ד] (סוטה דף י. א). (ד) [ע"פ בטוטה הירבט, ו] [לכן הס' שלא כמדקן ובשאלות צפ' ואחמקן נמאלס בסדרן]. (ו) [בעירובין ערך פרוש ביאר הענין בצופין אחר ע"ש]. (ח) [נכר אלפס שלפניו ליתא אלא דך דר"יין של מזכרו בשם הירושלמי אמנס צד"א ש' וצבור סימן סא אימא כל זה וכתב רבי' שכי' ה"ר יונה דספר הירושא ע"ש].

הגהות הב"ח

(א) ר"ש ד"ה לעולם ר' יהודה היא ואפילו:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה בין כו' וכן נכ"ד כ"ז יב"ד יתוס':

מוסף תוספות

א. בתוס' ר"ש הוסף, ומתניא נמי מתני' חטמא אליביה.

מוסף רש"י

הא כדאיתא והא כדאיתא. חס' לכתחלה וסוטה אפילו דיעבד (מגילה יט.) אלא הא דתני כר' תרומ. ואע"פ שהוא לריך לנכך ואין אזני שומעות הכרסה שהוא מויאל מפיו (שם) וכי מה ענין שאול אצל רחם. למה נסמכו הן אהר"י (סנהדרין צב.) אף שאול מכניס ומוציא. למיית הממס (שם) שאול שמכניסין בו בקולי קולות. כתיב דגול קוצנין את אמת סוטה בפ' היה מביא את מנחתה (דף י"א) בא לו לכתוב המגילה מאיזה מקום היה כותב ר' יהודה אומר כל עצמו לא היה כותב אלא יתן ה' אותך ובאי המים המאריים וגו' ואינו כותב ואמרה האשה אמן אמן:

רב ניסים גאון

תני ר' (יאשיה) [אושעיא] קמיה דרבא וכתבתם הכל בכתב ואפי' צואות נמי קרי ליה דאמר לך מני ר' יהודה היא דאמר גבי סוטה אלות כותב צואות אינו קוצנין את אמת סוטה בפ' היה מביא את מנחתה (דף י"א) בא לו לכתוב המגילה מאיזה מקום היה כותב ר' יהודה אומר כל עצמו לא היה כותב אלא יתן ה' אותך ובאי המים המאריים וגו' ואינו כותב ואמרה האשה אמן אמן: